To besedilo je zgolj informativne narave in nima pravnega učinka. Institucije Unije za njegovo vsebino ne prevzemajo nobene odgovornosti. Verodostojne različice zadevnih aktov, vključno z uvodnimi izjavami, so objavljene v Uradnem listu Evropske unije. Na voljo so na portalu EUR-Lex. Uradna besedila so neposredno dostopna prek povezav v tem dokumentu

►B

DIREKTIVA 2012/29/EU EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 25. oktobra 2012

o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ

(UL L 315, 14.11.2012, str. 57)

popravljena z:

►C1 Popravek, UL L 287, 31.10.2015, str. 87 (2012/29/EU)
►C2 Popravek, UL L 90057, 29.1.2026, str. 1 (2012/29/EU)

▼B

DIREKTIVA 2012/29/EU EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 25. oktobra 2012

o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ

POGLAVJE 1

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Cilji

1. Namen te direktive je zagotoviti, da se žrtvam kaznivih dejanj zagotovijo ustrezne informacije, podpora in zaščita ter sodelovanje v kazenskem postopku.

Države članice zagotovijo, da se žrtve spoznajo za žrtve in se obravnavajo spoštljivo, uvidevno, po meri, strokovno in nediskriminatorno v vseh stikih v okviru storitev za pomoč žrtvam ali storitev poravnalne pravičnosti ali v stikih z vsemi pristojnimi organi, ki delujejo v okviru kazenskega postopka. Pravice, določene s to direktivo, se za žrtve uporabljajo nediskriminatorno, tudi kar zadeva njihov status bivanja.

2. Države članice zagotovijo, da se pri uporabi te direktive v primerih, ko je žrtev otrok, prednostno upošteva, kaj je najboljše za otroke, kar pa se presodi za vsak primer posebej. Prevladati mora pristop, ki je prilagojen otrokom ter pri katerem se ustrezno upoštevajo starost in raven zrelosti otroka ter njegovi pogledi, potrebe in skrbi. Otrok in nosilec starševske odgovornosti ali drugi pravni zastopnik, če ga ima, sta obveščena o vseh ukrepih ali pravicah, ki so posebej usmerjene k otroku.

Člen 2

Opredelitve pojmov

1. Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(a) „žrtev“ pomeni:

(i) fizično osebo, ki je utrpela škodo, vključno s fizično, duševno ali čustveno škodo ali ekonomsko izgubo, ki jo je neposredno povzročilo kaznivo dejanje;

▼B

(ii) družinske člane osebe, katere smrt je bila neposredno povzročena s kaznivim dejanjem in ki so utrpeli škodo zaradi smrti te osebe;

(b) „družinski člani“ pomeni zakonca, osebo, ki z žrtvijo živi v stalnem intimnem razmerju v skupnem gospodinjstvu na trdni in trajni podlagi, sorodnike v ravni vrsti, sorojence ter osebe, ki jih žrtev vzdržuje, kot določa nacionalno pravo;

(c) „otrok“ pomeni vsako osebo do 18 let starosti;

(d) „poravnalna pravičnost“ pomeni vsak proces, v katerem je žrtvi in storilcu omogočeno, če v to prostovoljno privolita, da dejavno sodelujeta pri reševanju vprašanj, ki izhajajo iz kaznivega dejanja, s pomočjo nepristranske tretje strani.

2. Države članice lahko vzpostavijo postopke:

(a) s katerimi omejijo število družinskih članov žrtve, ki imajo lahko koristi od pravic iz te direktive, ob upoštevanju individualnih okoliščin posameznega primera, ter

(b) s katerimi v zvezi z odstavkom 1(a)(ii) določijo, kateri družinski člani imajo prednost pri uveljavljanju pravic iz te direktive.

POGLAVJE 2

ZAGOTAVLJANJE INFORMACIJ IN POMOČI

Člen 3

Pravica razumeti in biti razumljen

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za pomoč žrtvam, da razumejo in da se jih lahko razume od prvega stika dalje in med vsemi nadaljnjimi potrebnimi stiki, ki jih imajo s pristojnim organom v okviru kazenskega postopka, tudi kadar naveden organ zagotavlja informacije.

2. Države članice zagotovijo, da komunikacija z žrtvami poteka v enostavnem in dostopnem jeziku, in sicer ustno ali pisno. Pri takšni komunikaciji se upoštevajo osebne značilnosti žrtve, vključno z morebitno invalidnostjo, ki bi lahko vplivala na zmožnost razumeti ali biti razumljen.

3. Razen če bi bilo v nasprotju z interesi žrtve ali pa bi posegalo v potek postopka, države članice dovolijo žrtvam, da jih ob prvem stiku s pristojnim organom spremlja oseba, ki jo same izberejo, če žrtev zaradi učinka kaznivega dejanja potrebuje pomoč, da bi razumela ali da bi se jo razumelo.

Člen 4

Pravica do informacij od prvega stika s pristojnim organom

1. Države članice zagotovijo, da se žrtvam brez nepotrebnega odlašanja od prvega stika s pristojnim organom z namenom dostopa

▼B

do pravic, določenih v tej direktivi, zagotovijo naslednje informacije:

(a) o vrsti pomoči, ki jo lahko dobijo, in od koga, vključno, kadar je primerno, z osnovnimi informacijami o dostopu do zdravstvene pomoči, morebitne specialistične pomoči, vključno s psihološko pomočjo, in nadomestni namestitvi;

(b) o postopkih glede prijave v zvezi s kaznivim dejanjem in njihovi vlogi v zvezi s temi postopki;

(c) o tem, kako in pod kakšnimi pogoji lahko pridobijo zaščito, vključno z zaščitnimi ukrepi;

(d) o tem, kako in pod kakšnimi pogoji imajo lahko dostop do pravnega svetovanja, pravne pomoči in katerih koli drugih nasvetov;

(e) o tem, kako in pod kakšnimi pogoji lahko prejmejo odškodnino;

(f) o tem, kako in pod kakšnimi pogoji so upravičene do tolmačenja in prevajanja;

(g) če imajo prebivališče v državi članici, ki ni država članica, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje, o vseh posebnih ukrepih, postopkih ali ureditvah, ki so na voljo za zaščito njihovih interesov v državi članici, kjer pride do prvega stika s pristojnim organom;

(h) o postopkih za vložitev pritožb, ki so na voljo, kadar pristojni organi ne spoštujejo njihovih pravic v okviru kazenskega postopka;

(i) o kontaktnih podatkih osebe, s katero lahko komunicirajo o svoji zadevi;

(j) o storitvah poravnalne pravičnosti, ki so na voljo;

(k) o tem, kako in pod katerimi pogoji se jim lahko povrnejo stroški, ki so jih imeli zaradi sodelovanja v kazenskem postopku.

2. Kako obsežne ali podrobne so informacije iz odstavka 1, je odvisno od posebnih potreb in osebnih okoliščin žrtve ter vrste ali narave kaznivega dejanja. V poznejših fazah se lahko zagotovijo dodatne podrobnosti, odvisno od potreb žrtve in pomena takih podrobnosti v vsaki fazi postopka.

Člen 5

Pravice žrtev ob prijavi

1. Države članice zagotovijo, da žrtve prejmejo pisno potrdilo njihove uradne prijave, ki so jo vložile pri pristojnem organu države članice, v katerem so navedeni osnovni elementi v zvezi s kaznivim dejanjem, v primeru kakršne koli uradne prijave kaznivega dejanja.

▼B

2. Države članice zagotovijo, da se žrtvam, ki želijo prijaviti kaznivo dejanje in ne razumejo ali govorijo jezika pristojnega organa, omogoči prijava v jeziku, ki ga razumejo, ali pa se jim zagotovi potrebna jezikovna pomoč.

3. Države članice zagotovijo, da se žrtvam, ki ne razumejo ali govorijo jezika pristojnega organa, če za to zaprosijo, zagotovi brezplačen prevod pisnega potrdila o njihovi prijavi iz odstavka 1 v jezik, ki ga razumejo.

Člen 6

Pravica do prejema informacij o zadevi

1. Države članice zagotovijo, da so žrtve brez nepotrebnega odlašanja obveščene o pravici do prejema v nadaljevanju navedenih informacij o kazenskem postopku, uvedenem na podlagi prijave v zvezi s kaznivim dejanjem, storjenim zoper žrtev, ter da žrtve te informacije, če zanje zaprosijo, tudi dobijo:

(a) o morebitni odločitvi, da se preiskava ali ne nadaljuje oziroma se konča ali da kazenski postopek proti storilcu ne bo uveden;

(b) ►C1 o času in kraju sojenja ter vrsti obtožbe zoper storilca. ◄

2. Države članice zagotovijo, da so žrtve v skladu z njihovo vlogo v njihovem sistemu kazenskega pravosodja brez nepotrebnega odlašanja obveščene o pravici do prejema v nadaljevanju navedenih informacij o kazenskem postopku, začetem na podlagi prijave kaznivega dejanja zoper njih, ter da žrtve te informacije, če zanje zaprosijo, tudi dobijo:

(a) o vsaki pravnomočni sodbi v postopku;

(b) informacij, ki žrtvi omogočajo, da se seznani s stanjem kazenskega postopka, razen če v izjemnih primerih tako obvestilo lahko negativno vpliva na ustrezno obravnavanje zadeve.

3. Informacije, zagotovljene na podlagi odstavka 1(a) in odstavka 2 (a), vključujejo obrazložitev ali kratek povzetek razlogov za zadevno odločbo, razen v primeru odločitve porote ali odločitve, katere razlogi so tajni, zaradi česar obrazložitev po nacionalnem pravu ni predvidena.

4. Odločitev žrtev o tem, ali želijo prejemati informacije ali ne, je za pristojne organe zavezujoča, razen če je te informacije treba zagotoviti zaradi upravičenosti žrtve do dejavnega sodelovanja v kazenskem postopku. Države članice žrtvam omogočijo, da svojo odločitev o tem kadar koli spremenijo, nato pa takšno spremembo tudi upoštevajo.

▼B

5. Države članice zagotovijo, da se žrtvam ponudi možnost uradne obvestitve brez nepotrebnega odlašanja, kadar je oseba, ki je priprta, se kazensko preganja ali je obsojena za kaznivo dejanje, ki te žrtve zadeva, izpuščena iz pripora ali je iz pripora pobegnila. Poleg tega države članice zagotovijo, da so žrtve obveščene o vseh ustreznih ukrepih, sprejetih za njihovo zaščito v primeru izpustitve ali pobega storilca.

6. Žrtve prejmejo informacije iz odstavka 5, če zanje zaprosijo, vsaj v primerih, kadar zanje obstaja nevarnost ali je ugotovljeno tveganje, da bi žrtvi lahko bila povzročena škoda, razen če je ugotovljeno tveganje, da bi bila zaradi uradne obvestitve lahko povzročena škoda storilcu.

Člen 7

Pravica do tolmačenja in prevajanja

1. Države članice zagotovijo, da se žrtvam, ki ne razumejo ali ne govorijo jezika zadevnega kazenskega postopka, na njihovo zahtevo v skladu z njihovo vlogo v ustreznem sistemu kazenskega pravosodja v kazenskem postopku priskrbi brezplačno tolmačenje, vsaj med kakršnim koli zaslišanjem ali izpraševanjem žrtve v kazenskem postopku pred preiskovalnimi in pravosodnimi organi, vključno s policijskim zaslišanjem, ter tolmačenje za njihovo dejavno sodelovanje na sodnih obravnavah in na vseh potrebnih vmesnih zaslišanjih.

2. Brez poseganja v pravice do obrambe in v skladu s pravili sodne diskrecije se lahko uporabi komunikacijske tehnologije, kot so videokonference, telefon ali internet, razen če ni potrebna osebna navzočnost tolmača, da žrtve ustrezno uveljavljajo svoje pravice ali razumejo postopek.

3. Države članice zagotovijo, da se žrtvam, ki ne razumejo ali ne govorijo jezika zadevnega kazenskega postopka, na njihovo zahtevo in v skladu z njihovo vlogo v ustreznem sistemu kazenskega pravosodja v kazenskem postopku priskrbi brezplačno prevajanje informacij, ki so bistvene za uveljavljanje njihovih pravic v kazenskem postopku, če so te informacije na voljo žrtvam, in sicer v jezik, ki ga žrtve razumejo. Prevajanje takšnih informacij vključuje vsaj informacije o kakršni koli odločitvi o prenehanju kazenskega postopka v zvezi s kaznivim dejanjem zoper žrtev, na zahtevo žrtve pa tudi o obrazložitvi ali kratkem povzetku obrazložitve takšne odločitve, razen v primeru odločitve porote ali odločitve, katere razlogi so tajni, zaradi česar obrazložitev po nacionalnem pravu ni predvidena.

4. Države članice zagotovijo, da se žrtvam, ki imajo v skladu s členom 6(1)(b) pravico do informacij o času in kraju sojenja ter ki ne razumejo jezika pristojnega organa, na njihovo zahtevo zagotovi prevod informacij, do katerih imajo pravico.

5. Žrtve lahko predložijo utemeljeno zahtevo, naj se posamezen dokument obravnava kot bistven. Odlomkov bistvenih dokumentov, ki za dejavno sodelovanje žrtev v kazenskem postopku niso pomembni, ni treba prevesti.

▼B

6. Ne glede na odstavka 1 in 3 se lahko namesto pisnega prevoda zagotovi ustni prevod ali ustni povzetek bistvenih dokumentov, pod pogojem, da takšen ustni prevod ali ustni povzetek ne posega v pravičnost postopka.

7. Države članice zagotovijo, da pristojni organ oceni, ali žrtve potrebujejo tolmačenje ali prevajanje, kot je določeno v odstavkih 1 in 3. Žrtve lahko izpodbijajo odločitev, da se ne priskrbi tolmačenje ali prevajanje. Postopkovna pravila za tako izpodbijanje se določijo z nacionalnim pravom.

8. Tolmačenje in prevajanje ter vsakršno odločanje o izpodbijanju odločitve, da se ne priskrbi tolmačenje ali prevajanje v skladu s tem členom, ne sme nerazumno podaljšati kazenskega postopka.

Člen 8

Pravica dostopa do storitev za pomoč žrtvam

1. Države članice zagotovijo, da imajo žrtve v skladu s svojimi potrebami dostop do zaupnih storitev za podporo žrtvam, ki so brezplačne in ki delujejo v korist žrtev, in sicer pred postopkom, med njim in ustrezno obdobje po njem. Družinski člani imajo dostop do storitev za podporo žrtvam v skladu s svojimi potrebami in obsegom škode, povzročene žrtvi s kaznivim dejanjem.

2. Države članice spodbujajo pristojne organe, ki so prejeli prijavo kaznivega dejanja, ali drugega zadevnega subjekta k napotitvi žrtev k storitvam za podporo žrtvam.

3. Države članice sprejmejo ukrepe za vzpostavitev brezplačnih in zaupnih specialističnih storitev za podporo poleg splošnih storitev za podporo žrtvam ali kot sestavni del slednjih, ali da omogočijo organizacijam za podporo žrtvam, da se obrnejo na obstoječe specializirane subjekte, ki nudijo tovrstno specialistično podporo. Žrtve imajo v skladu s svojimi posebnimi potrebami dostop do takšnih storitev, njihovi družinski člani pa imajo dostop v skladu z njihovimi posebnimi potrebami in obsegom škode, povzročene žrtvi s kaznivim dejanjem.

4. Službe za podporo žrtvam in morebitne specialistične službe za podporo se lahko vzpostavijo v obliki javnih ali nevladnih organizacij in se lahko organizirajo poklicno ali prostovoljno.

5. Države članice zagotovijo, da dostop do storitev za podporo žrtvam ni odvisen od tega, ali je žrtev uradno prijavila kaznivo dejanje pristojnemu organu.

Člen 9

Podpora v okviru storitev za podporo žrtvam

1. V okviru storitev za podporo žrtvam iz člena 8(1) se zagotavljajo vsaj:

▼B

(a) informacije, nasveti in podpora, ki so relevantni za pravice žrtev, vključno z načini dostopa do nacionalnih shem odškodnin za poškodbe zaradi kaznivih dejanj, ter njihovo vlogo v kazenskem postopku, vključno s pripravo na udeležbo na sojenju;

(b) informacije o kakršnih koli zadevnih delujočih specialističnih storitvah za podporo ali neposredna napotitev nanje;

(c) čustvena in psihološka, če je slednja na voljo, podpora;

(d) nasveti o finančnih in praktičnih vprašanjih, ki izvirajo iz kaznivega dejanja;

(e) nasveti o grožnji sekundarne in ponovne viktimizacije, ustrahovanja in maščevanja ter o tem, kako ta dejanja preprečiti, razen če se ti nasveti drugače zagotavljajo v okviru drugih javnih ali zasebnih storitev.

2. Države članice spodbujajo, naj se v okviru storitev za podporo žrtvam posebna pozornost nameni posebnim potrebam žrtev, ki so utrpele znatno škodo zaradi resnosti kaznivega dejanja.

3. V okviru specialističnih storitev za podporo iz člena 8(3) se vzpostavljajo in zagotavljajo – razen če je drugače zagotovljeno z drugimi javnimi ali zasebnimi storitvami – vsaj:

(a) zatočišča ali druga ustrezna začasna nastanitev za žrtve, ki potrebujejo varno zavetje zaradi neposredne grožnje sekundarne in ponovne viktimizacije, ustrahovanja in maščevanja;

(b) usmerjena in celovita podpora žrtvam s posebnimi potrebami, kot so žrtve spolnega nasilja, žrtve nasilja na podlagi spola in žrtve nasilja v odnosih z bližnjimi, vključno s pomočjo po travmatični izkušnji in svetovanjem.

POGLAVJE 3

SODELOVANJE V KAZENSKEM POSTOPKU

Člen 10

Pravica do zaslišanja

1. Države članice zagotovijo, da so žrtve med kazenskim postopkom lahko zaslišane in da lahko predložijo dokaze. Če je zaslišan otrok žrtev, je treba upoštevati starost in zrelost otroka.

2. Postopkovna pravila, pod katerimi so žrtve med kazenskim postopkom lahko zaslišane in pod katerimi lahko predložijo dokaze, se določijo z nacionalnim pravom.

▼B

Člen 11

Pravice v primeru odločitve, da se pregon ne izvede

1. Države članice zagotovijo, da imajo žrtve v skladu z njihovo vlogo v ustreznem sistemu kazenskega pravosodja pravico zahtevati presojo odločitve, da se ne izvede pregon. Postopkovna pravila za tako presojo se določijo z nacionalnim pravom.

2. Če se v skladu z nacionalnim pravom vloga žrtve v ustreznem sistemu kazenskega pravosodja določi šele po sprejetju odločitve o pregonu storilca, države članice zagotovijo, da imajo vsaj žrtve hudih kaznivih dejanj pravico zahtevati presojo odločitve, da se ne izvede pregon. Postopkovna pravila za tako presojo se določijo z nacionalnim pravom.

3. Države članice zagotovijo, da se žrtve brez nepotrebnega odlašanja uradno obvestijo o pravici, da prejmejo zadostne informacije, da bi se lahko odločile, ali naj zahtevajo presojo posamezne odločitve, da se pregon ne izvede, in da te informacije, če zanje zaprosijo, tudi prejmejo.

4. Kadar odločitev, da se pregon ne izvede, sprejme najvišji organ, pristojen za pregon, za čigar odločitev v skladu z nacionalnim pravom ni mogoče zahtevati presoje, lahko pravico do presoje izvrši isti organ.

5. Odstavki 1, 3 in 4 se ne uporabljajo za odločitev tožilca, da se pregon ne izvede, če ima takšna odločitev za posledico zunajsodno poravnavo, v kolikor nacionalno pravo določa to možnost.

Člen 12

Pravica do zaščitnih ukrepov v okviru storitev poravnalne pravičnosti

1. Države članice sprejmejo ukrepe za zaščito žrtve pred sekundarno in ponovno viktimizacijo, pred ustrahovanjem in pred maščevanjem, ki se uporabljajo pri zagotavljanju katerih koli storitev poravnalne pravičnosti. S takšnimi ukrepi se zagotovi, da imajo žrtve, ki se odločijo za sodelovanje v postopkih poravnalne pravičnosti, dostop do varnih in pristojnih storitev poravnalne pravičnosti, pod vsaj naslednjimi pogoji:

(a) storitve poravnalne pravičnosti se uporabljajo samo, če so v interesu žrtve in ustrezne z vidika varnosti ter temeljijo na prostovoljnem in premišljenem soglasju žrtve, ki ga lahko kadar koli prekliče;

(b) žrtvi se pred podajo soglasja o sodelovanju v postopku poravnalne pravičnosti zagotovijo celovite in nepristranske informacije glede tega postopka in morebitnih rezultatov ter informacije glede postopkov nadziranja izvajanja kakršnega koli dogovora;

▼B

(c) storilec je priznal osnovna dejstva v zadevi;

(d) kakršen koli dogovor je treba doseči prostovoljno in se ga lahko upošteva v vsakem nadaljnjem kazenskem postopku;

(e) razprave v postopkih poravnalne pravičnosti, ki niso javne, so zaupne in se jih naknadno ne razkriva, razen s soglasjem strank oziroma kot zahteva nacionalno pravo zaradi prevladujočega javnega interesa.

2. Če je primerno, države članice spodbujajo napotitev zadev na reševanje z uporabo storitev poravnalne pravičnosti, vključno z določitvijo postopkov ali smernic glede pogojev za tako napotitev.

Člen 13

Pravica do pravne pomoči

Države članice zagotovijo, da imajo žrtve dostop do pravne pomoči, kadar imajo status stranke v kazenskem postopku. Pogoji ali postopkovna pravila za dostop žrtev do pravne pomoči se določijo z nacionalnim pravom.

Člen 14

Pravica do povračila stroškov

Države članice žrtvam, ki so udeležene v kazenskem postopku, nudijo možnost povračila stroškov, ki so nastali zaradi njihove dejavne udeležbe v kazenskem postopku, v skladu z njihovo vlogo v ustreznem sistemu kazenskega pravosodja. Pogoji ali postopkovna pravila, v skladu s katerimi se izvedejo povračila žrtvam, se določijo z nacionalnim pravom.

Člen 15

Pravica do vračila premoženja

Države članice zagotovijo, da se vračljivo premoženje, zaseženo v kazenskem postopku, na podlagi odločitve pristojnega organa žrtvam nemudoma vrne, razen če je potrebno za namene kazenskega postopka. Pogoji ali postopkovna pravila za vračilo zadevnega premoženja žrtvam se določijo z nacionalnim pravom.

Člen 16

Pravica do odločitve o plačilu odškodnine, naloženem storilcu, v okviru kazenskega postopka

1. Države članice zagotovijo, da so žrtve med kazenskim postopkom upravičene v razumnem roku pridobiti odločitev o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu, razen če nacionalno pravo določa, da se takšna odločitev sprejme v drugem pravnem postopku.

2. Države članice spodbujajo ukrepe, da storilce spodbudijo k zagotovitvi ustrezne odškodnine žrtvam.

▼B

Člen 17

Pravice žrtev s prebivališčem v drugi državi članici

1. Države članice zagotovijo, da lahko njihovi pristojni organi sprejmejo ustrezne ukrepe za kar največje zmanjšanje težav, ki nastanejo, če žrtev biva v državi članici, ki ni država članica, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje, predvsem v zvezi z organizacijo postopka. V ta namen smejo organi države članice, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje, zlasti:

(a) dobiti izjavo od žrtve takoj po prijavi kaznivega dejanja pri pristojnem organu;

(b) za zaslišanje žrtev, ki prebivajo v tujini, kolikor je to mogoče, uporabiti določbe o videokonferencah in telefonskih konferenčnih klicih Konvencije o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah med državami članicami Evropske unije z dne 29. maja 2000 ([1]).

2. Države članice zagotovijo, da žrtve kaznivega dejanja, storjenega v državi članici, v kateri nimajo prebivališča, vložijo prijavo kaznivega dejanja pri pristojnih organih države članice prebivališča, če tega ne morejo storiti v državi članici, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno, ali če tega ne želijo storiti v primeru hudega kaznivega dejanja, opredeljenega v skladu z nacionalnim pravom te države članice.

3. Države članice zagotovijo, da pristojni organ, pri katerem je žrtev vložila prijavo, to nemudoma posreduje pristojnemu organu države članice, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje, če pristojnost za začetek postopka še ni bila izvršena s strani države članice, v kateri je bila prijava vložena.

POGLAVJE 4

ZAŠČITA ŽRTEV IN PRIZNAVANJE ŽRTEV S POSEBNIMI POTREBAMI PO ZAŠČITI

Člen 18

Pravica do zaščite

Države članice brez poseganja v pravice do obrambe zagotovijo, da so na voljo ukrepi za zaščito žrtev in njihovih družinskih članov pred sekundarno in ponovno viktimizacijo, pred ustrahovanjem in pred maščevanjem, vključno pred tveganjem povzročitve čustvene ali psihološke škode, ter za varovanje dostojanstva žrtev med zaslševanjem in pričanjem. Po potrebi tak ukrep vključuje tudi postopke, vzpostavljene z nacionalnim pravom, za fizično zaščito žrtev in njihovih družinskih članov.

([1]) UL C 197, 12.7.2000, str. 3.

▼B

Člen 19

Pravica do izogibanja stiku med žrtvijo in storilcem

1. Države članice vzpostavijo potrebne pogoje, da se omogoči izogibanje stiku med žrtvami in po potrebi njihovimi družinskimi člani ter storilcem v prostorih, kjer poteka kazenski postopek, razen če je tak stik potreben zaradi kazenskega postopka samega.

2. Države članice zagotovijo, da imajo novi prostori sodišč ločene čakalnice za žrtve.

Člen 20

Pravica do zaščite žrtev med kazenskimi preiskavami

Države članice brez poseganja v pravice do obrambe in v skladu s pravili sodne diskrecije med kazenskimi preiskavami zagotovijo, da:

(a) se zaslišanja žrtve opravijo brez neutemeljenih zamud po vložitvi prijave kaznivega dejanja pri pristojnem organu;

(b) je število zaslišanj žrtev čim manjše in da se opravijo le, če so nujno potrebna za namene kazenske preiskave;

(c) žrtve lahko spremljata njihov pravni zastopnik in oseba po njihovi izbiri, razen če je bila sprejeta utemeljena odločitev, ki temu nasprotuje;

(d) zdravstveni pregledi so čim manjši in se izvedejo le, če so nujno potrebni za namene kazenskega postopka.

Člen 21

Pravica do varstva zasebnosti

1. Države članice zagotovijo, da lahko pristojni organi med kazenskim postopkom sprejmejo ustrezne ukrepe za varstvo zasebnosti, vključno z osebnimi značilnostmi žrtve, ki se upoštevajo v individualni oceni iz člena 22, ter slikovnim materialom žrtev in njihovih družinskih članov. Države članice poleg tega zagotovijo, da lahko pristojni organi sprejmejo vse zakonske ukrepe, da bi preprečili javno razširjanje kakršnih koli podatkov, ki bi lahko privedli do identifikacije otroka žrtve.

2. Države članice ob spoštovanju svobode izražanja in obveščanja ter spoštovanja svobode in pluralnosti medijev za varovanje zasebnosti žrtev, njihove osebne integritete in osebnih podatkov spodbujajo medije, da sprejmejo samoregulativne ukrepe.

Člen 22

Individualna ocena žrtev, da bi ugotovili posebne potrebe po zaščiti

1. Države članice zagotovijo, da se žrtve v skladu z nacionalnimi postopki pravočasno in individualno ocenijo, da bi ugotovili posebne potrebe po zaščiti in določili, ali in v kolikšni meri bi žrtve zaradi

▼B

njihove velike izpostavljenosti sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju v okviru kazenskega postopka lahko uveljavljale posebne ukrepe iz členov 23 in 24.

2. Pri individualni oceni se upoštevajo zlasti:

(a) osebne značilnosti žrtve;

(b) vrsta ali narava kaznivega dejanja ter

(c) okoliščine kaznivega dejanja.

3. V okviru individualne ocene se posebna pozornost nameni žrtvam, ki so utrpele znatno škodo zaradi resnosti kaznivega dejanja; žrtvam kaznivega dejanja, zagrešenega zaradi predsodkov ali diskriminacije, ki se lahko zlasti nanaša na osebne značilnosti žrtve; žrtvam, ki so zaradi odnosa s storilcem in odvisnosti od njega posebej ranljive. V zvezi s tem se ustrezno upoštevajo žrtve terorizma, organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi, nasilja na podlagi spola, nasilja v odnosu z bližnjimi, spolnega nasilja, izkoriščanja ali zločinov iz sovraštva ter žrtve, ki so invalidi.

4. Za namene te direktive se šteje, da imajo otroci žrtve posebne potrebe po zaščiti, ker so izpostavljeni sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju. Da bi določili, ali in v kolikšni meri bi lahko uveljavljali posebne ukrepe iz členov 23 in 24, se otroke žrtve individualno oceni, kot je določeno v odstavku 1 tega člena.

5. Obseg individualne ocene se lahko prilagodi glede na resnost kaznivega dejanja ter stopnjo očitne škode, ki jo je utrpela žrtev.

6. Individualne ocene se izvede v tesnem sodelovanju z žrtvami in upošteva njihove želje, vključno s tem, če ne želijo uveljavljati posebnih ukrepov iz členov 23 in 24.

7. Če se elementi, ki so podlaga za individualno oceno, bistveno spremenijo, države članice zagotovijo, da se jo med potekom kazenskega postopka posodablja.

Člen 23

Pravica do zaščite žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti v kazenskem postopku

1. Države članice brez poseganja v pravice do obrambe in v skladu s pravili sodne diskrecije zagotovijo, da žrtve s posebnimi potrebami po zaščiti, ki imajo koristi od posebnih ukrepov, določenih na podlagi individualne ocene iz člena 22(1), uveljavljajo ukrepe iz odstavkov 2

▼B

in 3 tega člena. Poseben ukrep, ki se predvidi na podlagi individualne ocene, se ne omogoči, če to onemogočajo operativne ali praktične omejitve ali če obstaja nujna potreba po zaslišanju žrtve, pri čemer bi opustitev slednjega lahko škodila žrtvi ali drugi osebi ali bi lahko vplivala na potek postopka.

2. Med kazenskimi preiskavami so žrtvam s posebnimi potrebami po zaščiti, opredeljenim v skladu s členom 22(1), na voljo naslednji ukrepi:

(a) zaslišanja žrtev se izvajajo v prostorih, ki so zasnovani za ta namen ali prilagojeni temu namenu;

(b) zaslišanja žrtev opravijo strokovnjaki, usposobljeni v ta namen, ali pa se ta zaslišanja izvedejo z njihovo pomočjo;

(c) vsa zaslišanja žrtev opravijo iste osebe, razen če je to v nasprotju z dobrim delovanjem pravosodnega sistema;

(d) vsa zaslišanja žrtev spolnega nasilja, nasilja na podlagi spola ali nasilja v odnosih z bližnjimi opravi oseba istega spola kot žrtev, razen če jih opravi tožilec ali sodnik, pod pogojem, da žrtev to želi in če to ne posega v potek kazenskega postopka.

3. Med sodnimi postopki so žrtvam s posebnimi potrebami po zaščiti, opredeljenim v skladu s členom 22(1), na voljo naslednji ukrepi:

(a) ukrepi za izogibanje vidnemu stiku med žrtvami in storilci, tudi med pričanjem, z ustreznimi sredstvi, vključno z uporabo komunikacijske tehnologije;

(b) ukrepi za zagotovitev, da je lahko žrtev zaslišana, ne da bi bila prisotna na sodišču, zlasti z uporabo ustrezne komunikacijske tehnologije;

(c) ukrepi za izogibanje nepotrebnemu zasliševanju v zvezi z zasebnim življenjem žrtve, ki ni povezano s kaznivim dejanjem, ter

(d) ukrepi, ki omogočajo, da obravnava poteka brez prisotnosti javnosti.

Člen 24

Pravica do zaščite otrok žrtev v kazenskem postopku

1. Če je žrtev otrok, države članice poleg ukrepov iz člena 23 zagotovijo, da:

▼B

(a) se lahko v kazenskih preiskavah vsa zaslišanja otroka žrtve, avdiovizualno snemajo, taki posnetki zaslišanj pa se lahko uporabijo kot dokaz v kazenskih postopkih;

(b) pristojni organi v kazenskih preiskavah in postopkih v skladu z vlogo žrtev v ustreznem sistemu kazenskega pravosodja otrokom žrtvam dodelijo zastopnika, če je po nacionalnemu pravu nosilcem starševske odgovornosti onemogočeno zastopanje otroka žrtve, zaradi navzkrižja interesov med njimi in otrokom žrtvijo, ali če otrok žrtev nima spremstva ali je ločen od svoje družine;

(c) kadar ima otrok žrtev pravico do pravnega zastopnika, ima pravico do pravnega svetovanja in zastopanja v lastnem imenu v postopkih, kjer obstaja ali bi lahko obstajalo navzkrižje interesov med otrokom žrtvijo in nosilci starševske odgovornosti.

Postopkovna pravila za avdiovizualno snemanje iz točke (a) prvega pododstavka in uporabo posnetkov se določijo z nacionalnim pravom.

2. Če starost žrtve ni jasna in obstajajo razlogi za domnevo, da je žrtev otrok, se za namene te direktive šteje, da je žrtev otrok.

POGLAVJE 5

DRUGE DOLOČBE

Člen 25

▼C2

Usposabljanje strokovnih delavcev

▼B

1. Države članice zagotovijo, da se uradniki, za katere je verjetno, da bodo imeli stike z žrtvami, kot so policisti in sodni uslužbenci, udeležijo tako splošnega kot specialističnega usposabljanja do ravni, ki ustreza njihovemu stiku z žrtvami, da se poveča njihova ozaveščenost o potrebah žrtev ter se jim omogoči, da žrtve obravnavajo na nepristranski, spoštljiv in strokoven način.

2. Države članice brez poseganja v neodvisnost sodstva in različne oblike organizacije pravosodja v Uniji od odgovornih za usposabljanje sodnikov in tožilcev, ki sodelujejo v kazenskih postopkih, zahtevajo, naj zagotovijo dostop tako do splošnega kot do specialističnega usposabljanja, da bi povečali ozaveščenost sodnikov in tožilcev o potrebah žrtev.

▼B

3. Države članice ob ustreznem spoštovanju neodvisnosti pravniškega poklica priporočajo, da osebe, odgovorne za usposabljanje odvetnikov, omogočijo tako splošno kot specialistično usposabljanje za povečanje ozaveščenosti odvetnikov o potrebah žrtev.

4. Države članice prek svojih javnih služb ali s financiranjem organizacij za pomoč žrtvam spodbujajo pobude, ki omogočajo, da se osebe, ki nudijo storitve za pomoč žrtvam ali storitve poravnalne pravičnosti, primerno usposobijo do ravni, ki ustreza njihovemu stiku z žrtvami, ter da spoštujejo strokovne standarde za zagotavljanje nepristranskega, spoštljivega in strokovnega nudenja takšnih storitev.

▼C2

5. V skladu z zadevnimi nalogami ter naravo in ravnjo stika, ki ga ima strokovni delavec z žrtvijo, je namen usposabljanja strokovnemu delavcu omogočiti, da žrtve prepozna in jih obravnava na spoštljiv, strokoven in nediskriminatoren način..

▼B

Člen 26

Sodelovanje in usklajevanje storitev

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za lažje sodelovanje med državami članicami, da bi se izboljšal dostop žrtev do pravic, določenih v tej direktivi in nacionalnem pravu. Namen tovrstnega sodelovanja je vsaj:

(a) izmenjava dobrih praks;

(b) posvetovanje v posameznih primerih ter

(c) pomoč evropskim mrežam, ki so dejavne na področju vprašanj, neposredno povezanih s pravicami žrtev.

2. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, tudi prek spleta, namenjene ozaveščanju o pravicah iz te direktive, zmanjšanju tveganja viktimizacije in kar največjemu zmanjšanju negativnih posledic kaznivega dejanja ter tveganja sekundarne in ponovne viktimizacije, ustrahovanja in maščevanja, ki so usmerjeni zlasti v ogrožene skupine, kot so otroci ter žrtve nasilja na podlagi spola in nasilja v odnosih z bližnjimi. Takšni ukrepi lahko vključujejo informacijske kampanje in kampanje za večjo ozaveščenost ter raziskovalne in izobraževalne programe, po potrebi v sodelovanju z ustreznimi organizacijami civilne družbe in drugimi zainteresiranimi stranmi.

POGLAVJE 6

KONČNE DOLOČBE

Člen 27

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 16. novembra 2015.

▼B

2. Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Člen 28

Pošiljanje podatkov in statistik

Države članice do 16. novembra 2017 in nato vsaka tri leta Komisiji sporočijo razpoložljive podatke o tem, kako so žrtve dostopale do pravic, določenih v tej direktivi.

Člen 29

Poročanje

Komisija do 16. novembra 2017 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem oceni, v kolikšni meri so države članice sprejele potrebne ukrepe za izpolnitev določb te direktive, vključno z opisom ukrepov, sprejetih v skladu s členi 8, 9 in 23, po potrebi skupaj z zakonodajnimi predlogi.

Člen 30

Nadomestitev Okvirnega sklepa 2001/220/PNZ

Ta direktiva za države članice, ki sodelujejo pri njenem sprejetju, nadomesti Okvirni sklep 2001/220/PNZ brez vplivanja na obveznosti držav članic v zvezi z roki za prenos v nacionalno zakonodajo.

Za države članice, ki sodelujejo pri sprejetju te direktive, se sklicevanja na navedeni Okvirni sklep štejejo za sklicevanja na to direktivo.

Člen 31

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 32

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbama.